

Criminele uitbuiting van kinderen

Wat is criminele uitbuiting van kinderen?

Criminele kinderuitleiding is een vorm van mensenhandel, waarbij minderjarigen door volwassenen worden gedwongen tot het plegen van criminele activiteiten. Bijvoorbeeld in de vorm van diefstal, zakkenrollerij of bedelen. Het wordt dan aangemerkt als 'kleine criminaliteit' en 'mobiel banditisme'.

Slachtoffers in plaats van ouders

Deze minderjarigen moeten gezien worden als slachtoffers, niet als ouders.

Het zijn kwetsbare kinderen die in hun ontwikkeling worden bedreigd door de uitbuiting.

Integrale aanpak criminele uitbuiting minderjarigen

Criminele uitbuiting van kinderen wordt lang niet altijd herkend. De bescherming waar deze kinderen recht op hebben ontbreekt. Ze worden vaak gestraft en vervolgens belanden ze weer op straat of bij hun uitbuiters. De uitbuiters blijft buiten beeld. De Landelijke Expertgroep Aanpak Criminele Uitbuiting Minderjarigen, wil dit veranderen maar kan dit niet alleen.

De aanpak van criminele uitbuiting is als een gezamenlijke opdracht beled bij de ministeries JenV, SZW, VWS en BZ/BHOS en maakt onderdeel uit van de integrale programma-aanpak 'samen tegen mensenhandel'.

Voor meer informatie over de aanpak van mensenhandel en de ondersteuning van slachtoffers, zie: www.wegwijzermensenhandel.nl.

Gezamenlijke opdracht perspectief beleid & strategie

De Landelijke Expertgroep Aanpak Criminele Uitbuiting Minderjarigen jaagt een samenwerking aan van zorgpartners door hen direct te betrekken bij het strafproces. Ook zet zij in op vergroten van awareness van criminele uitbuiting. Hiervoor heeft zij de voorlichtingsfilm criminele uitbuiting en een toolkit ontwikkeld. Dit brengt professionals, werkzaam bij politie, justitie en de ZSM-tafels meer kennis bij om het probleem te signaleren. Ook kan de toolkit gebruikt worden om awareness van criminele uitbuiting te vergroten bij professionals werkzaam in het veiligheids- en sociaaldomein.

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) zorgt voor kennisdeling, kennisontwikkeling en ondersteunt professionals en bestuurders binnen het veiligheids- en sociaal domein 'hands on' in de signalering en aanpak van mensenhandel met verschillende activiteiten.

Voor meer informatie hierover:

- dossier mensenhandel: <https://hetccv.nl/onderwerpen/mensenhandel/>
- dossier Multiprobleemgezinnen met een Roma achtergrond (aanpak criminele uitbuiting): <https://hetccv.nl/onderwerpen/multiprobleemgezinnen-met-een-roma-achtergrond/>

Bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) is een landelijk projectleider aangesteld om gemeenten te ondersteunen in de ontwikkeling en uitvoering van beleid om mensenhandel aan te pakken.

Meer informatie hierover:

<https://vng.nl/kwartiermaker-aanpak-mensenhandel>

CoMensha ondersteunt gemeenten in het komen tot een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatoren mensenhandel.

Een overzicht van zorgcoördinatoren is te vinden op: <https://www.wegwijzermensenhandel.nl/Zorgcoördinatoren/Zorgcoördinatoren.aspx>

Of neem contact op met Comensha: (033) 448 11 86

Wat kun jij doen als professional? perspectief praktijk

Voor iedereen geldt

Signalen leren herkennen

Hoe kun je signalen van criminele uitbuiting herkennen? Het Barrièremodel (zie achterzijde) laat zien dat veel verschillende professionals signalen kunnen tegenkomen. Om de signalen écht te leren zien, kun je trainingen volgen en aansluiten bij landelijke intervisiebijeenkomsten.

<https://www.comensha.nl/projecten/gemeenten/>
<https://hetccv.nl/onderwerpen/mensenhandel/>

Weten wat je moet doen bij vermoedens van mensenhandel

- Acute dreiging? Neem contact op met de plaatselijke politie, via 112 of 0900-8844 en vraag naar AVIM of team mensenhandel.

Werkzaam in het onderwijs of sociaal, justitieel of medisch domein

- Deel je vermoeden met de lokale of regionale zorgcoördinator Mensenhandel,
- <https://www.wegwijzermensenhandel.nl/Zorgcoördinatoren/Zorgcoördinatoren.aspx>
- Heeft jouw gemeente nog geen zorgcoördinator mensenhandel? Leg dan contact met de ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid binnen jouw gemeente.

én

- Volg de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Meld bij Veilig Thuis, als sprake is van acute en/of structurele onveiligheid en hulpverleners niet mogelijk is.
- Veilig Thuis schakelt bij een vermoeden van criminele uitbuiting de Raad voor de Kinderbescherming in.

Werkzaam bij Raad voor de Kinderbescherming

- Start een beschermingsonderzoek.
- Focus daarbij op het slachtoffer-schap en doe wat nodig is om het kind veilig te stellen.
- Overleg met AVIM van de politie in de regio.
- Als een kindbeschermingsmaatregel nodig is, vraag de Leger des Heils (LJ&R).
- De werkwijze en contactgegevens zijn vindbaar in de factsheet Aanpak criminele uitbuiting: https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Onderwerpen/Multiprobleem_gezin/factsheet_Aanpak_Criminele_kinderuitbuiting.pdf

Werkzaam bij gemeente

- Neem contact op met de aandachtfunctionaris of keten-regisseur mensenhandel binnen de gemeente. De ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid binnen jouw gemeente kan je verder helpen wanneer niet helder is wie het eerste aanspreekpunt binnen jouw gemeente is.
- Bij spoed: neem contact op met het team mensenhandel van de politie.

Werkzaam bij politie & OM

- Volg het Oceans-protocol (intranet & Kompol).
- Neem telefonisch contact op met AVIM of team mensenhandel.
- Voor overleg contact opnemen met korpsexpert mensenhandel & officier mensenhandel.
- Neem contact op met Raad voor de Kinderbescherming.

Barrièremodel

Criminele uitbuiting van minderjarige vreemdelingen

Signaleerders, Signalen, Barrières

Signaleerders – Wie zien signalen?

Entree

- Immigratie- en Naturalisatiedienst
- Politie
- Koninklijke Marechaussee
- Douane
- Nederlandse ambassades
- Interpol/Europol (EMPACT)

Verblijf

- Politie (AVIM's, wijkteams)
- Gemeente (BOA's, wijkbureaus, RNI-balies, Veiligheidshuizen, Centrum Jeugd en Gezin, GGD)
- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)
- Veilig Thuis
- Woningbouwcorporaties/particuliere verhuurders
- Vakantieparken/ campings/hotels

Identiteit

- Politie
- RIEC
- Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)
- Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering
- Crisis Interventie/ Jeugdbescherming
- Gemeente (leerplichtambtenaar)
- Scholen
- Medische hulpverlening (huisartsenpost, spoedeisende hulp, gynaecologie)

Delictpleging

- Politie
- Openbaar Ministerie
- Interpol/Europol (EMPACT)
- RIEC
- ZSM-tafel
- RvdK
- LJ&R
- CIT/Jeugdbescherming
- Stichting Nidos
- Fier
- Defence for Children
- Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM)
- CoMensha
- Vluchtelingenwerk Nederland
- Winkelketen/ondernemers
- Nederlandse spoorwegen (NS)

Financiën

- Politie
- Belastingdienst
- Moneytransferkantoren
- Gemeente

Signalen – Wat zijn de signalen?

Entree

- Reist en verblijft constant naar/in verschillende Europese landen
- Heeft in meerdere Europese landen asiel aangevraagd (omzeilen/inzetten Dublinclaim)
- Heeft het vervoer en zijn/haar reis- en identiteitsdocumenten niet zelf geregeld
- Is onbekend met de reisroute en/of bestemming
- Is alleenstaand, reist zonder feitelijke ouders/ verzorgers
- Reist met een groot gezin, waarbij onduidelijk is of alle kinderen echt bij het gezin horen

Verblijf

- Verklaart onduidelijk of wisselend over de duur van het verblijf en de verblijfplaats in Nederland
- Is onbekend met de locatie/het adres van zijn/haar verblijfplaats
- Heeft geen vaste woon- of verblijfplaats, ook geen adres bekend in land van herkomst
- Heeft niet de beschikking over eigen woonruimte en/of verhuist vaak binnen een korte tijd
- Verblijft illegaal in Nederland of op asielzoekersstatus (niet-EU)
- Verblijft met veel personen (van buitenlandse afkomst) in een relatief klein huis -> overlast
- Er verblijven beduidend meer personen in een huis dan er op het adres staan ingeschreven
- Veel internationale contacten, reist vaak naar het buitenland
- Verlaat de opvanglocatie op ongebruikelijke tijden (in relatie tot leeftijd/schooltijden)

Identiteit

- Is vermoedelijk minderjarig of doet zich zo voor: zegt leeftijd van < 12 jaar (geen vervolging mogelijk) of < 18 jaar te hebben
- Heeft als minderjarige geen (duidelijke) wettelijke vertegenwoordiger
- Verklaart onduidelijk of wisselend over onderlinge (familie)relaties
- Heeft geen identiteitsdocumenten of van twijfelachtige herkomst
- Probeert zijn/haar identiteit aan te tonen met andersoortige 'formulieren' (bijv. tijdelijke verblijfsvergunning ander land)
- Is in Europa bekend onder verschillende identiteiten/ aliansen
- Is van Centraal- of Oost Europese afkomst, mogelijk met een bepaalde etniciteit (Roma)
- Spreekt of begrijpt de lokale taal niet en/of beheerst geen enkele buitenlandse taal volledig
- Is zwanger als minderjarige en/of heeft reeds meerdere kinderen (in verschillende landen)
- Is als minderjarige verwickeld in ongeregistreerd cultuurhuwelijk
- Is leerplichtig, maar bevindt zich niet op school/gaat niet (structureel) naar school in Nederland of land van herkomst
- Op school is sprake van analfabetisme, een enorm grote leerachterstand en/of onverklaarbare absentie

Delictpleging

- Steelt goederen die niet passen bij zijn/haar leeftijd of situatie
- Geen of twijfelachtige verklaring met betrekking tot delictpleging
- Opereert samen met volwassenen en/of minderjarigen, in steeds wisselende samenstellingen
- Heeft een "werktelefoon" met slechts enkele nummers, opgeslagen onder bijnaam/ afkorting
- Is meerdere malen aangehouden voor vermogensdelicten, ook in andere Europese landen
- Pleegt "vrijwillig" delicten, ook bij ziekte en/of zwangerschap
- Wordt geïnstrueerd door anderen op of rondom de plaats delict
- Wordt door een volwassene opgehaald van politiebureau, nog voordat de familie is ingelicht
- Zet alles op alles om na aanhouding z.s.m. vrij te komen (gezondheidsproblemen/ baby naar bureau als drukmiddel)

Financiën

- Wordt gedwongen een minimum bedrag per dag te "verdiene"
- Moet (een onevenredig deel van) illegale verdiensten afstaan (aan man, vaak echtgenoot of vader)
- Maakt misbruik van sociale voorzieningen/ pleegt fraude met overheidstoelagen
- Stort illegale verdiensten via Western Union naar opdrachtgever (in bronland)
- Heeft bezittingen/ vermogen in andere (Europese) landen
- Verkoopt illegaal verkregen goederen aan pandjeshuizen/ juweliers

Barrières – Wat kunnen we doen?

Entree

- Leeftijdsgrens afname vingerdrukken (14 jr) verlagen
- Bij inreizen met minderjarigen verplichting tot aantonen van wettelijk gezag of toestemming van gezaghebbende ouder(s)

Verblijf

- Outreachend werken door welzijnsorganisaties bij hulpvragen van doelgroep
- Woningcontrole door gemeente bij overlastmeldingen doelgroep
- Informatievergaring verblijf via social media (internationaal)

Identiteit

- Registratie en verificatie zgn. wettelijke vertegenwoordigers
- Identiteitsanalyse a.d.h.v. internationale zakkenrollerslijsten
- Procesverbaal leerplichtambtenaar (absoluut verzuim)
- Advies Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating
- Landelijke analyse BRP kinderen zonder gezaghebbende ouder(s)

Delictpleging

- Voorlichtingscampagne modus operandi t.b.v. signaleerders
- Inbeslagname en uitlezen gsm
- Contact met Veilig Thuis: inzicht in de reeds betrokken instanties
- (Internationale) doelgroepanalyse door Europol/EMM
- Raadsonderzoek (RvdK)
- Opleggen van (voorlopige) ondertoezichtstelling en/of (voorlopige) voogdij, met koppeling uitreisverbod en/of machtiging uithuisplaatsing
- Tijdelijke plaatsing in een gesloten zorginstelling met zorgprogramma op maat
- Strikte begeleiding van minderjarigen bij medische hulpverlening in verband met ontsnapping
- (Internationaal) strafrechtelijk onderzoek naar mensenhandel

Financiën

- (Zgn.) wettelijke vertegenwoordigers verantwoordelijk stellen voor schade n.a.v. diefstal
- Zoektermen toevoegen aan FIU-querie MH i.r.t. ongebruikelijke en verdachte transacties
- Onderzoek naar uitkeringsfraude bij in beeld komen doelgroep
- Extra handhaving opkoopregister
- Informatievergaring financiën via social media (internationaal)